Należytość pocztowa opłacona gotówką

Cena 25 groszy

TYGODNIK ŻYDOWSKI

Organ Organizacji Syjonistycznej w Tarnowie

Rok X — Tarnów, piątek 20 sierpnia 1937 r. — Nr. 34

„Syjonizm dąży do stworzenia publiczno-prawnie zagwarantowanej siedziby dla narodu żydowskiego w Palestynie".

(Bazylea 1897)

Nr. tel. 45 Konto P. K. O. 410.288

Redakcja i administracja: pl. Kazimierza W. 3

Godziny przyjęć od godz. 4 do 5 popołudniu

Rękopisów nie zwraca się

TREŚĆ:

Staraniem kom. lok. org. syjon. w Tarnowie wygłosi w **sobotę 21 bm.** o godz. 8·30 wiecz. w lokalu org. syjon., pl. Kazimierza W. 3

tow. dr A. CHOMET REFERAT n. t.: **„Walka o Państwo Żydowskie"** (Sprawozdanie z XX Kongresu Syjonistycznego)

Delegat na XX Kongres Syjon.

Wstęp wolny dla szeklowców

Kontynuujemy walkę

XX Kongres syjonistyczny zakończył się pieśnią budowy i czynu. Bo stoimy u progu wielkiej, historycznej chwili — wkroczyliśmy w okres walki o ostateczną realizację syjonizmu. Przejęci tą odpowiedzialnością opuściliśmy Zurych z wiarą w organizację syjonistyczną. Jej rola i misja uwydatnia się teraz właśnie na przełomie dziejów żydowskich.

Walka o nasze ideały, o zdobycie wpływu na proces tworzenia się państwa żydowskiego w Erec Izrael — musi odbywać się tylko w ramach organizacji syjonistycznej — w której dobrowolnie łączą się wszystkie pozytywne siły dla realizacji syjonizmu. Nasze miejsce jest tylko i wyłącznie w organizacji stworzonej przez Teodora Herzla — choćby jak ciężką była tam nasza pozycja — choćby nawet czasami beznadziejną wydawała się walka z biurokracją mapajowską. Może za drogo kosztuje nas nasz patriotyzm, może inni znając nasze przywiązanie do organizacji syjonistycznej — zbyt lekceważą sobie nasze postulaty — ale ponosząc te ofiary — czynimy to z głębokiej wiary w historyczne posłannictwo organizacji syjonistycznej.

Ogólny syjonizm zademonstrował na XX Kongresie syjonistycznym swą słabość i rozbicie. Kongres stał pod znakiem wielkich problemów politycznych, które rozdzieliły wszystkie frakcje. Problemy, które mają swą podstawę w ideologii ogólno-syjonistycznej były wprawdzie przedmiotem obrad komisji, ale były traktowane pobieżnie. I dlatego ogólni syjoniści obu grup byli prawie-że niewidoczni na Kongresie, choć razem liczyły oba ugrupowania ogólnych syjonistów 170 delegatów. Obie grupy były rozdzielone w kwestii pełnomocnictw dla Egzekutywy, obie grupy cechowała „wolna ręka" przy głosowaniu, przy czym i pod względem konsolidacji ideowej okazały się w łonie „Weltverbandu" wielkie luki. Bo i do Związku Swiatowego ogólnych syjonistów należą grupy, które są przeciw Irgunowi, a przecież sprawa Irgunu rozbiła obóz ogólno-syjonistyczny. Rozbicie ogólnego syjonizmu jest przyczyną jego słabości, jest nieszczęściem, jest błędem, który musi być naprawiony — co niestety nie od nas w zupełności zależy — o ile ogólny syjonizm ma odegrać wyznaczoną mu w procesie realizacji syjonizmu rolę.

Wchodzimy w okres walki o państwo żydowskie. Ostateczna decyzja zapadnie na następnym Kongresie.

„Do tego czasu — oto końcowe słowa Usyszkina w chwili zamknięcia Kongresu — jest naszym zadaniem wyjaśniać narodowi żydowskiemu o co toczy się walka. Jeśli w Was żyje jeszcze iskra z pierwszego okresu syjonizmu, iskra Hasmoneuszy, zaintonujcie pieśń budowy i tworzenia, nie zaś pieśń strachu i depresji. Walka jeszcze nie skończona. Powierzamy Wam — zwrócił się Usyszkim do staronowej Egzekutywy, pracę do następnego kongresu i wierzymy, że spełnicie Wasz obowiązek. Wiemy, że dopóki nie będzie konkretnego planu, który będzie dla nas do przyjęcia, stać będziecie na gruncie mandatu palestyńskiego. Wierzymy, że świat dostrzeże tragedię naszego narodu, wierzymy, że Egzekutywa przybędzie na nowy kongres z wielkimi sprawami".

Do wzmożenia i kontynuowania pracy syjonistycznej nawoływali wszyscy. Do pracy tej stanąć muszą wszyscy syjoniści bez względu na to, jakie jest ich stanowisko polityczne. Wszyscy musimy spotęgować nasze wysiłki, by codzienną pracą realizacyjną przygotować podstawy dla wielkich rozstrzygnięć w decydującej dla narodu żydowskiego chwili.

XX kongres syjonistyczny zakończony. Codzienną, wytężoną, ofiarną pracą kontynuujemy walkę o ostateczną realizację syjonizmu — o odbudowę państwa żydowskiego w Erec Izrael. — Dr A. CHOMET

Święto „Cudu nad Wisłą"

w Tarnowie

Święto „Cudu nad Wisłą" obchodził Tarnów bardzo uroczyście. Wszystkie domy były uflagowane chorągwiami o barwach państwowych, a program uroczystości ustalony przez komitet obywatelski został wykonany przy licznym udziale publiczności.

W sobotę 14 bm. w godzinach wieczornych przeszedł ulicami miasta capstrzyk orkiestr, a następnie odbyła się zbiórka b. Ochotników A. P. przed płytą Nieznanego Żołnierza, gdzie złożyli wieniec, po czym odegrano hymn państwowy i wygłoszono przemówienie okolicznościowe.

W niedzielę 15 bm. odbyły się nabożeństwa w katedrze i nowej synagodze. W nowej synagodze modły odprawił kantor p. Rosenblatt wraz z chórem pod batutą dyrygenta p. Künstlera, a przemówienie okolicznościowe wygłosił rabin Mojżesz Kirschenbaum (młodszy). Na zakończenie chór synagogalny odśpiewał hymn państwowy i Hatikwę.

Po nabożeństwach odbyła się na ulicy Krakowskiej defilada wojska, P. W. i organizacyj. Defiladę odebrali p. starosta Syska i p. ppłk. Kwapniewski, po czym odbyła się w sali „Marzenie" akademia z urozmaiconym programem.

Dr ARTUR HULLES
Lekarz chorób wewnętrznych i kobiecych
powrócił
Tarnów, ul. Wałowa 18 - Tel. 16

BANK DEWIZOWY

PBZ

PRACUJ BOGAĆ SIĘ ZBIERAJ

a oszczędności składaj w Powszechnym Banku Związkowym na książeczki wkładowe imienne lub na okaziciela gwarantujące bezwzględną tajemnicę wkładu. Wkłady płatne na każde żądanie lub za wypowiedzeniem w centrali i oddziałach. Oprocentowanie od [illegible]% do [illegible]% rocznie.

POWSZECHNY BANK ZWIĄZKOWY W POLSCE S. A.
Warszawa, Bielsko, Cieszyn, Drohobycz, Gdynia, Kraków, Lwów, Przemyśl, Stanisławów,
ODDZIAŁ w TARNOWIE UL. WAŁOWA 12.

Z okazji zaślubin p. Franciszki Neissówny z p. Danem Jakubowiczem serdecznie gratulują
Ignacy i Tonka Fallman

W niedzielę dnia 29-go sierpnia 1937 r. punktualnie o godzinie 5-tej po południu przy ul. Goldhamera 5 (I piętro) odbędzie się

uroczystość otwarcia lokalu Stowarzyszenia Kupców i Przemysłowców

z następującym programem: 1) Przemówienie p. Józef Heumana, prezesa Stow. Kupców i Przemysłowców w Tarnowie — Przemówienie p. S. Schächtera, prezesa Związku Stowarzyszeń Kupieckich zach. Małopolski w Krakowie — 3) Referat p. Józefa Himelblaua, dyr. Stow. Kupców w Krakowie — 4) Referat p. Józefa Diamanda, redaktora „Nowego Dziennika" — 5) Przemówienie p. mgra Henryka Spielmana.

XX Kongres Syjonistyczny wobec projektu Komisji Królewskiej

Po kilkudniowych obradach w sprawie podziału Palestyny Kongres uchwalił 300 głosami przeciw 158 następującą rezolucję.

1) Kongres syjonistyczny uroczyście stwierdza więź historyczną, łączącą naród żydowski z Palestyną i niesporne prawo narodu do jego siedziby.

2) Kongres przyjmuje do wiadomości uchwały Komisji Królewskiej w następujących sprawach zasadniczych: a) Głównym zadaniem mandatu, wyrażonym we wstępie (preamble) i paragrafach tego mandatu, jest utworzenie Żydowskiej Siedziby Narodowej, b) Jako obszar, na którym żydowska Siedziba Narodowa ma być zbudowana, rozumiano w czasie wydania Deklaracji Balfoura obszar, obejmujący całą Palestynę, z Transjordanią włącznie. c) Głównym postanowieniem Deklaracji Balfoura była możliwość rozwoju Palestyny do stanu Państwa Żydowskiego. b) Kolonizacja żydowska w Palestynie była bardzo korzystna dla ludności arabskiej i cały naród arabski miał z niej korzyści.

3) Kongres odpiera twierdzenie Komisji Królewskiej, jakoby mandat okazał się niewykonalnym i domaga się wykonania mandatu. Kongres poleca Egzekutywie przeciwstawić się wszelkiemu naruszeniu praw żydowskich, poręczonych międzynarodowo przez Deklarację Balfoura i mandat.

4) Kongres odpiera wywody Komisji Królewskiej, jakoby aspiracje narodu żydowskiego i Arabów nie dały się uzgodnić. Główną przeszkodą dla współpracy obu narodów jest ogólnie niepewna sytuacja, która znalazła swój wyraz także w raporcie Komisji Królewskiej odnośnie do niepewności co do ostatecznych intencji władzy mandatowej, oraz w odniesieniu do rządu — brak zaufania do poczucia i możliwości rządu w zakresie wykonania mandatu.

Przy tej sposobności Kongres syjonistyczny reafirmuje deklaracje poprzednich Kongresów, które dały wyraz gotowości narodu żydowskiego do osiągnięcia pokojowego porozumienia obu narodów i wzajemnego uznania ich praw.

5) Kongres odrzuca „w n i o s k i" które Komisja Królewska zaleciła jako politykę sprawowania mandatu, jak ograniczenia imigracji, usztywnienie pojęcia zdolności absorbcyjnej, odgraniczenia pewnych obszarów dla kolonizacji żydowskiej, ograniczenia wolności nabywania roli i td. Wnioski te stanowią fałszywą interpretację mandatu i pogwałcenie zobowiązań międzynarodowych oraz narażają przyszłość Żydowskiej Siedziby Narodowej.

6) Kongres jak najostrzej protestuje przeciwko decyzji rządu angielskiego w przedmiocie politycznego maximum imigracji wszystkich kategorii, ustalonego na 8.000 (na okres 8 miesięcy), co stanowi zniesienie zasady zdolności absorbcyjnej kraju i ograniczenie praw żydowskich wielokrotnie zatwierdzonych przez rząd angielski i potwierdzonych przez Ligę Narodów.

7) Kongres oświadcza, że projekt podziału sformułowany przez Komisję Królewską, jest nie do przyjęcia.

8) Kongres upoważnia Egzekutywę do podjęcia pertraktacji celem ustalenia szczegółowych warunków możliwości utworzenia Państwa Żydowskiego.

9) W toku tych rokowań Egzekutywa nie ma prawa wiązać ani siebie ani organizacji syjonistycznej. Jeżeli w toku pertraktacji wyłoni się definitywny plan utworzenia Państwa Żydowskiego, ma ona plan ten przedłożyć nowowybranemu Kongresowi do rozpatrzenia i zadecydowania.

Dr med. D. Bienenstock
przeprowadził się
do domu przy ul. Legionów 2
(mieszkanie dra Schützera)

Dr med. D. LANTNER
Specjalista chorób jamy ustnej i zębów
TARNÓW, UL. KRAKOWSKA 12
POWRÓCIŁ
i ordynuje od godz. 10-1 i od godz. 3-5

Podziękowanie
WP. drowi Józefowi Händlerowi
w IWONICZU

za skuteczne i bezinteresowne leczenie, składam tą drogą najserdeczniejsze podziękowanie.

Anna Zarstrum

Irgun robotników ogólno-syjonistycznych w Palestynie

Irgun robotników ogólno-syjonistycznych wystosował memoriał do delegatów na XX Kongres syjonistyczny, który się odbył w Zurychu. W memoriale tym irgun wyłuszcza swe cele i zadania, oraz przedstawia swą dotychczasową działalność.

Nie dla „łamania" — czytamy w tym memoriale — został irgun stworzony. Łamanie bowiem jest czynnością negatywną, a każdy ruch społeczny, którego podstawy opierają się na momentach nagatywnych — musi się w końcu załamać.

Nasi przeciwnicy zarzucają nam, że jesteśmy związkiem partyjnym, a to ma rzekomo być przyczyną ich walki przeciw nam. Należy zatem wyjaśnić, że dotychczas nie ma w Palestynie ani jednego związku robotniczego bez wyraźnego oblicza politycznopartyjnego. Znaną jest zresztą rzeczą, że właśnie Histadrut Haowdim, który chce uchodzić za „ogólny" — stoi pod wpływem jednej tylko partii i idzie po linii tej właśnie partii — linii, która jest sprzeczną z zasadami czystego syjonizmu. Gdyby nie to — nie bylibyśmy zmuszeni do założenia odrębnego związku robotników ogólno-syjonistycznych.

Istotnie irgun robotników ogólno-syjonistycznych służy interesom ogólnego syjonizmu. Ale ogólny syjonizm to nie partia w ścisłym tego słowa znaczeniu. Ogólny syjonizm nie reprezentuje interesów jednej tylko warstwy lub klasy w jiszuwie lub w golusie. Interesami tego ruchu — to interesy całego narodu, budującego swoją ojczyznę — wszystkich jego warstw i klas.

Syjonistyczna społeczność robotnicza spełnia historyczną misję w dziele odrodzenia narodu i ojczyzny. Ta właśnie społeczność winna realizować zasadniczą ideę syjonizmu, a zasadniczą tą ideą jest konieczność uaktywnienia, konsolidowania i złączenia wszystkich części narodu dla wspólnych wysiłków i wspólnego celu. Wszelka separacja klasowa i działalność połączona z tą separacją, nie są objektywnie usprawiedliwione i utrudniają spełnienie tych zadań, jakie historia żydowska nałożyła na ruch syjonistyczny.

I dlatego ogólny Histadruth Haowdim nie będzie „ogólnym" — dopóki głosić będzie hasło separacji klasowej. A każdy robotnik, który wstępuje do jego szeregów siłą rzeczy ulega ogólnemu prądowi, który tam panuje i z biegiem czasu zupełnie się asymiluje ideowo. W ten sposób zasymilowali się setki i tysiące naszych towarzyszy, którzy przybywając do kraju wstąpili do Histadrutu, aby wywierać na Histadrut wpływ w duchu syjonistycznym, ale z biegiem czasu stali się wrogami ogólnego syjonizmu, zwalczając swych dawnych towarzyszy.

Irgun robotników ogólno-syjonistycznych został zatem stworzony dla realizacji myśli i haseł ogólnego syjonizmu w ramach samodzielnego związku, wolnego od wszelkich zewnętrznych wpływów politycznych i społecznych. Irgun dąży do tego, aby z biegiem czasu stał się czynnikiem wpływowym wśród robotników w Palestynie i aby spopularyzować wśród nich idee ogólnego syjonizmu. A gdy robotnicy zrozumią nas i nasze dążenia — wówczas ustaną może bratnie walki wśród samych robotników, oraz walki między robotnikami a innymi warstwami, wówczas może dojdzie też do utworzenia federacji wszystkich związków robotniczych.

W dalszym ciągu swego memoriału irgun przedstawia poszczególne etapy swego rozwoju, przy czym wskazuje na różne trudności napotykane na swej drodze. Bezwzględna walka ze strony Histadrutu, różne konflikty o placówki pracy, oraz kryzys w kraju, który powstał na skutek wojny włosko-abisyńskiej. Irgun zwyciężył jednak wszystkie te bóle porodowe, a obecnie jest już czynnikiem w jiszuwie — czynnikiem realnym, którego istnienia nikt już kwestionować nie może.

Irgun ma oddziały w różnych miejscowościach kraju. M. i. oddział w Tel-Awiwie liczy 1700 członkow, w Rechowot 280, w Petach Tikwie 200, w Jerozolimie 200, w Natanii 65 członków.

Do irgunu należą też kibuce „Achwa" w Rechowot, HAZ. w Gederze i „Gdud Ceirim" w Emek Zebulun.

Wszystkie te kibuce ciężko walczą o swój byt. Nie otrzymują, jak inne kibuce, żadnego poparcia ze strony instytucyj syjonistycznych. Wszystkie te kibuce jedno tylko mają życzenie: uzyskanie możliwości stworzenia gospodarstwa pomocniczego, oraz szeroka alia ich towarzyszy z golusu.

Irgun ma własny bank, który udziela pożyczek swym członkom na cele konstruktywne. Z powodu szczupłości kapitału bank ten nie może jednak zaspokoić wszelkich potrzeb kredytowych swych członków. To też irgun czyni starania o powiększenie kapitału zakładowego swego banku.

Irgun zorganizował też własną kasę chorych, która ma do swej dyspozycji 20 lekarzy specjalistów, oraz zawarł umowy z różnymi instytucjami leczniczymi.

Przez cały czas swego istnienia irgun był zwalczany przez swych przeciwników, którzy robotników należących do irgunu nie dopuszczali do żadnych robót. Po długich walkach irgun zawarł cały szereg umów, które kwestię podziału pracy częściowo rozwiązały — ale tylko częściowo, bo do zakładów przemysłowych oraz całego szeregu robót publicznych robotnicy należący do irgunu do dnia dzisiejszego nie mają dostępu.

Brak środków na prowadzenie rozgałęzionej pracy, brak pomocy i poparcia ze strony naczelnych instancyj syjonistycznych, zmusiły Irgun do stworzenia „Keren Haowed Hacijoni", którego zadaniem jest zbieranie koniecznych środków wśród towarzyszy w golusie i Palestynie.

Fundusz ten jest konieczny dla ugruntowania bytu i rozszerzenia działalności Irgunu. Irgunowi konieczną jest pomoc ogólnych syjonistów w golusie. O tę pomoc winien się starać Światowy Związek ogólnych syjonistów, który w swej pracy w tym kierunku spotka się z największym zrozumieniem ze strony szerokich rzesz ogólno-syjonistycznych. v.

Powszechnie znany
Pierwszorzędny salon krawiectwa damskiego
SÜSSER TARNÓW UL. KRAKOWSKA 23
przyjmuje do wykonania PŁASZCZE i KOSTIUMY z własnej lub dostarczonej materii według najnowszych modeli.
Na składzie gotowe płaszcze, kostiumy, suknie, bluzki, spódniczki, szlafroki oraz przepisowe płaszcze studenckie i dziecinne. — CENY NADER PRZYSTĘPNE
Obsługa rzetelna, wykonanie szybkie pod własnym kierownictwem — jak dawniej

Delegaci ogólno-syjonistyczni z zach. Małopolski
na XX Kongresie syjonistycznym

W skład komisyj kongresowych weszli z pośród delegatów ogólno-syjonistycznych z Małopolski zachodniej: do komisji politycznej dr Schwarzbart, do komisji budżetowej dr Schwarzbart i dr Ohrenstein, do komisji emigracyjnej mgr Salpeter, do komisji pracy dr Chomet i Wirth, do komisji kolonizacyjnej drowa Aptowa i dr Błech, do komisji organizacyjnej Schiff, a do komisji funduszów dr Błech.

Do komitetu akcyjnego wszedł prezes dr I. Schwarzbart, który na pierwszym posiedzeniu A. C. został też wybranym jego wiceprezesem. Zastępcami jego zostali wybrani tow. Joachim Neiger i dr Juda Zimerman.

Do komitetu administracyjnego Agencji Żydowskiej został wybrany dr Chaim Hilfstein, a jego zastępcami sa tow. Zygmunt Aleksandrowicz i dr Szymon Feldblum. zaś do Rady Agencji Żydowskiej zostali wybrani mgr Leon Salpeter i dr Juda Ohrenstein, a ich zastępcami są tow. Maria Aptowa, Zygmunt Arzt, dr Abraham Chomet, Maks Lauterbach, dr S. Liebeskind, dr K. Stein, dr E. Tisch, A. Müller, dr H. Syrop, dr I. Grünstein i dr O. Rapaport.

Do sądu kongresowego został wybrany dr Samuel Spann.

Program judaistyczny w liceum żydowskim

Opierając się na pełnym programie nauk judaistycznych w czteroletnim gimnazjum, który wyczerpuje pewną całość wiedzy z zakresu literatury hebrajskiej i innych dziedzin judaistyki, ułożył Wydział Wychowawczy Związku Zrzeszeń w Łodzi program dla liceów należących do tego związku i przedłożył go do aprobaty Ministerstwu W. R. i O. P.

Program ten stara się w dwuletnim kursie dać młodzieży wiedzę żydowską na wyższym szczeblu, ale również zamkniętą i stanowiącą pełną jednostkę. Samo przedstawienie i opis programu niech zaświadczy zainteresowanej publiczności żydowskiej o powadze i nawet głębi, jaka mieści się w tym zakresie wiedzy judaistycznej na stopniu szkoły średniej. Program ten stoi w związku z postulatem 10 godzin tygodniowo dla judaistyki.

Literatura hebrajska rozpoczyna się w klasie pierwszej od epoki Haskali w Europie zachodniej i poprzez naszych klasyków „odrodzenia" narodowego dochodzi do zagadnień nowoczesnych, zawartych w pismach Brennera, Berdyczewskiego, Isz Horowitza i Klackina. Cały kurs klasy drugiej jest poświęcony współczesnej literaturze palestyńskiej i obejmuje tak poezję, jak i publicystykę. W końcu mówi program o rozwoju języka i stylu w epoce pohaskalicznej.

Nauka Tnachu podaje w klasie pierwszej syntezę całego materiału biblijnego z gimnazjum w sześciu zasadniczych zagadnieniach n. p.: Kwestia dobra i zła w świecie na podstawie Hioba i Kohelet; stosunek dawnego żydostwa do piękna i przyrody (Szir-Haszirim) i t. d. Nadto ma nauczyciel poświęcić 15 godzin lekcyjnych wyjątkom z komentarzy Raszi'ego do Tory, a 8 godzin powtórce w całości pierwszych proroków; w końcu następuje rekapitulacja całego materiału.

W klasie drugiej cały materiał Tnachu ujęty jest w 24 zagadnienia główne, z których 14 są obowiązkowe do przerobienia, a z 10 dalszych ma nauczyciel swobodę wyboru czterech zagadnień.

Przykłady zagadnień: Prawo społeczne w Tnachu; Kwestie etyczne w Piśmie świętym; Idea Mesjanizmu i problem pokoju światowego; Walka Proroków z uciskiem społecznym; Uniwersalizm i nacjonalizm w Piśmie świętym; Modlitwa i Chwała Boża w Tnachu i t. p.

Historia Żydów daje również syntetyczny i pogłębiający przegląd dziejów naszych poniekąd już na trzecim szczeblu, licząc od szkoły powszechnej. Chodzi o rozbudzenie poczucia historycznego, o umiejętność łączenia współczesności z przeszłością, o wyrobienie u uczniów jednolitego poglądu na te związki dziejów i współczesnej rzeczywistości żydowskiej. Przy tym położony będzie nacisk na wdrażaniu w umiejętne korzystanie ze źródeł historycznych. Ważną jest rzeczą, że historia starożytna tak, jak w programie ministerialnym, będzie omawiana wtedy, kiedy młodzież jest już dojrzałą do pogłębiania problemów historyczno-społecznych.

Klasa I-sza obejmuje historię od najstarszej epoki na tle dziejów Starożytnego Wschodu do XVIII w., a klasa druga zawiera materiał od pierwszej emancypacji do chwili obecnej, uzupełniony kursem nauki o żydostwie współczesnym.

Ogólnego programu religii dla wszystkich szkół zrzeszeniowych jeszcze nie ma, a pojedyncze zakłady muszą tymczasem układać dla siebie pewne wytyczne. Tutejsze gimnazjum „Safa Berura" ułożyło szczegółowy program religii tak dla gimnazjum, jak i dla liceum. Projekt ten ma szanse stać się podstawą programu oficjalnego dla wszystkich szkół żydowskich z pełną nauką judaistyki w języku hebrajskim. Według tego projektu, który będzie realizowany w naszym liceum, klasa pierwsza obejmuje zagadnienia z ustawodawstwa religijnego i jego rozwoju dziejowego wraz z wszelkimi prądami w łonie judaizmu. Apologetyka i krytyka żydostwa są również uwzględnione. Młodzież będzie mogła zaznajomić się w zwięzłym, a rzeczowym skrócie z podstawami wiedzy talmudycznej i z literaturą komentatorów.

W klasie drugiej, podobnie jak w dawnej ósmej nauka opierać się będzie o filozoficzne przesłanki religii. Jest to zarys historii filozofii religijnej od wyłuszczenia zasadniczych podstaw mozaizmu i judaizmu poprzez Filona, Gabirola i Majmonidesa do Hermana Cohena.

Szkoła „Safa Berura" przystępuje w b. r. szk. do realizacji tego całego programu judaistycznego i w ten sposób będzie tempo tych nauk wzmocnione i pogłębione. Szkolnictwo nasze czyni dalszy stanowczy krok ku osiągnięciu idealnego poziomu wiedzy żydowskiej i o żydostwie.

Rozumiejące doniosłość hebraizacji i wartość wiedzy żydowskiej społeczeństwo nasze na chwilę nie zawaha się poprzeć zakłady średnie „Safa Berura", opierające się na hebrajskich szkołach powszechnych, tak własnej jakoteż i „Jabne". **M. B.**

LEKARZ-DENTYSTA

CH. BRAUN

przeprowadził się i ordynuje

przy ul. Nowy Świat 14

POŁOŻNA

F. FIEDLER-BERNSTEINOWA

absolw. Państw. Szkoły Położn. w Krakowie

ul. Prez. Narutowicza 22, m. 8

Z powodu zgonu błp. Leiba Mandelbauma wyrażamy głębokie i szczere współczucie pogrążonej w głębokim smutku rodzinie oraz p. Izraelowi Reichowi.

Henrykowie Fluhrowie

Z powodu zgonu błp. Leiba Mandelbauma wyrażamy głębokie i szczere współczucie pogrążonej w głębokim smutku rodzinie **I. Schönwetterowie**

Kiedy należy się przeprowadzić?

Lokatorzy zamierzający zmienić mieszkanie, winni to uczynić przed końcem 1937 r.

Z końcem r. b. wzgl. z początkiem 1938 r. rozpocznie się stopniowe wygasanie mocy obowiązującej ustawy o ochronie lokatorów w odniesieniu do najmu budynków i ich części (mieszkań, lokali itp.), które podlegały dotychczas przepisom tej ustawy w drodze wyjątku od przepisów ustawy cywilnej (kodeksu zobowiązań). Ponieważ szerokie koła najemców nie są poinformowane o okolicznościach, które powodować będą uchylanie ochrony lokatorów odnośnie pewnych pomieszczeń, ani też nie orientują się w skutkach uchylenia tej ochrony, przeto zamieszczamy poniższe uwagi, celem wyjaśnienia tych kwestii.

Dekretem Prez. Rzplitej z dn. 14 listopada 1935 r. wprowadzono do ustawy o ochronie lokatorów postanowienie, że przepisom ustawy tej nie podlegają budynki lub ich części, których najem kończy się po 31 grudnia 1937 r. (art. 2 lit. n). Przepis ten niewątpliwie niejasno skodyfikowany, nasunął odrazu szereg wątpliwości. I tak powstało pytanie, czy przestają podlegać ustawie o ochronie lokatorów budynki lub ich części, których najem skończył się wprawdzie przed 31 grudnia 1937 r., ale które wynajęte zostały przez nowego najemcę po 31 grudnia 1937 r. Kwestię tę należy rozstrzygnąć wbrew interpretacji gramatycznej w ten sposób, że po dniu 31 grudnia 1937 r. nie będzie można wynająć pomieszczenia, korzystającego z ochrony lokatorów, bez względu na to, czy poprzedni stosunek najmu zakończył się przed, czy też po 31 grudnia 1937 r.; innymi słowy ustawa o ochronie lokatorów nie będzie miała zastosowania do tych najemców, którzy po dniu 31 grudnia 1937 r. zmienią dotychczas zajmowany przedmiot najmu.

Pomieszczenia, wynajęte po 31 grudnia 1937 r. podlegać będą wyłącznie przepisom kodeksu zobowiązań (art. 370—401), które to przepisy mają obecnie zastosowanie do najmu mieszkań i lokali w t. zw. nowych domach. Uchylenie ochrony lokatorów w odniesieniu do pomieszczeń, które dotychczas z tej ochrony korzystały i poddanie ich przepisom kodeksu zobowiązań powoduje ważne zmiany w stosunku prawnym najmu tych pomieszczeń, w szczególności, o ile chodzi o wysokość czynszu i rozwiązanie umowy najmu.

Kodeks zobowiązań wymaga, by umowy najmu pomieszczenia, zawarte na czas oznaczony dłuższy niż rok, oraz zawarte na czas życia wynajmującego lub najemcy były pismem stwierdzone (art. 371 k. z.). Nie zachowanie formy pisemnej powoduje, że w razie procesu nie dopuszczalny jest na treść zawartej umowy dowód ze świadków i z przesłuchania stron bez zgody obu stron (art. 110 k. z. i art. 323 par. 1 kod. post. cyw.). Umowy najmu winny więc być sporządzone na piśmie, podczas gdy umowa najmu pomieszczenia, podlegającego ustawie o ochronie lokatorów może być zawarta nawet ustnie. Najem wedle kodeksu zobowiązań może być zawarty na czas oznaczony lub nieoznaczony. Najem zawarty na czas oznaczony kończy się z upływem czasu, na jaki był zawarty, jeżeli w umowie nie zastrzeżono, że w razie zaniechania wypowiedzenia na pewien czas przed końcem najmu, przedłuża się on na czas oznaczony lub nieoznaczony (art. 389 par. 1 k. z.); przed upływem zaś oznaczonego czasu może być rozwiązany przez wynajmującego w drodze odstąpienia od umowy z powodu niepłacenia czynszu przez najemcę, a mianowicie w przypadku, gdy najemca zalega z zapłatą czynszu co najmniej za dwa okresy płatności (art. 388 k. z.). Najem zawarty na czas nieoznaczony może być rozwiązany zarówno przez wynajmującego, jak i najemcę przez wypowiedzenie (bez ważnej przyczyny) w terminie umownym, zwyczajowym, a w ich braku — ustawowym (art. 389 par. 2 k. z.) oraz przez odstąpienie od umowy z powodu niepłacenia czynszu, podobnie jak przy najmie, zawartym na czas oznaczony (art. 388 k. z.). Ustawowy termin wypowiedzenia zależny jest od odstępów czasu, w którym płatny jest czynsz najmu; gdy czynsz jest płatny miesięcznie — co przeważnie ma miejsce — najem można wypowiedzieć na miesiąc naprzód na koniec miesiąca kalendarzowego (art. 390 k. z.).

Inaczej normuje czas trwania i rozwiązanie umowy najmu ustawa o ochronie lokatorów. Wedle przepisów tej ustawy najem może być zawarty na czas oznaczony lub nieoznaczony, jednakowoż najem zawarty na czas oznaczony, który po upływie oznaczonego okresu nie został odnowiony, uważa się z mocy ustawy za zawarty na czas nieoznaczony (art. 3 ust. 2 u. o. l.). Rozwiązanie umowy najmu przez wynajmującego jest utrudnione, nie może bowiem nastąpić — jak to postanawia kodeks zobowiązań — przez wypowiedzenie, lecz tylko przez odstąpienie od umowy z ważnych przyczyn.

Przy najmie, podlegającym przepisom kodeksu, może wynajmujący umówić się z najemcą o czynsz w dowolnej wysokości, podczas gdy ustawa określa dopuszczalną wysokość czynszu dla mieszkań od czterech pokoi włącznie (t. zw. podstawowe komorne). Do mieszkań, podlegających przepisom kodeksu, nie ma zastosowania moratorium mieszkaniowe (art. 15—17 u. o. l.), mocą którego została m. i. wstrzymana ustawowo eksmisja z mieszkań jedno lub dwupokojowych, orzeczona przez sąd z powodu niepłacenia czynszu.

Poddanie przedmiotu najmu przepisom kodeksu pociąga za sobą pogorszenie sytuacji prawnej najemcy. Wobec tego wskazanym jest, aby ci najemcy, którzy z jakichkolwiek przyczyn mają zamiar zmienić mieszkanie lub lokal, starali się uczynić to przed końcem bieżącego roku, gdyż będą mogli uniknąć utraty szeregu dobrodziejstw, wynikających z ustawy o ochronie lokatorów.

Jubileusz tow. dra Rapaporta w Katowicach

Tow. dr Ozjasz Rapaport w Katowicach obchodzi obecnie jubileusz 50-lecia urodzin. Tow. dr Rapaport, od najmłodszych lat pracuje czynnie w ruchu syjonistycznym i należy do czołowych działaczy ogólno-syjonistycznych w Katowicach. Ofiarnie pracuje dla idei ogólno-syjonistycznej, którą umiłował, a dla której poświęca swój czas i swoją energię.

To też organizacja syjonistyczna w Katowicach obchodzi uroczyście jubileusz 50-lecia urodzin tow. dra Rapaporta. Z tej też okazji odbędzie się w sobotę 21 bm. w salach Loży „Concordia" w Katowicach uroczysty wieczór.

Tow. drowi Ozjaszowi Rapaportowi składamy z okazji 50 lecia urodzin serdeczne gratulacje i życzenia dalszej owocnej pracy dla naszego wspólnego ideału. Ad mea w'esrim szana.

Zamknięcie konferencji Świat. Zw. ogól.-syjonistów

Na ostatnim posiedzeniu Konferencji Związku Światowego ogólnych syjonistów w Zurychu, prezes dr Schwarzbart wygłosił wyczerpujący referat o ideologii ogólnego syjonizmu, jego drogach obecnych oraz o przyszłości Związku, po czym wywiązała się wielogodzinna dyskusja, w której brało udział kilkunastu mowców.

Po uchwaleniu szeregu wniosków, wybrane zostało kierownictwo Związku. Prezesem centrali europejskiej wybrany został dotychczasowy jej prezes dr I. Schwarzbart, prezesem centrali palestyńskiej — Jehoszua Suprasky.

W skład centrali europejskiej weszli z Zach. Małopolski i Śląska: dr Hilfstein, dr Feldblum, dr Ohrenstein, i mgr Salpeter, nadto reprezentant „Akiby" i „Hanoar Hacijoni", a jako zastępcy: dr Chomet, dr Hecht, drowa Aptowa, Maks. Lauterbach, dr Rapaport i dr Grünstein.

Do Szan. Konsumentów!

Posługujcie się w codziennym użytku

kostkami „HAL"

bo to najnowszy wynalazek kulinarny dla najszerszych rzesz ludności, a szczególnie dla urzędników, pracowników umysłowych i fizycznych, gospodyń zatrudnionych poza domem, turystów, ludzi zmuszonych do częstego podróżowania, oraz dla **DZIECI**

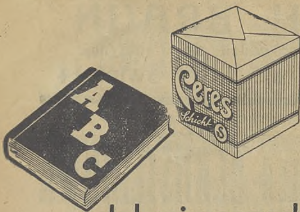
Preparat ten zawiera naturalne składniki, jak: mleko, cukier, kawę (ew. kakao, czekoladę itp.) a pod względem smaku przewyższa napoje przyrządzane sposobem domowym.

Sposób użycia: Należy wrzucić do szklanki gorącej wody odpowiednie kostki („Kaw", „Kao", „Czek") i wymieszać dostatecznie — a otrzyma się **natychmiast** pożądany napój.

Żądajcie wszędzie kostek „HAL"

ווערן אויסגעארבעט תחת השגחת יראים וחרדים

קאסטקי „האל"

dobrej gospodyni

jest używanie czystego tłuszczu jadalnego Ceres, wyrabianego z orzechów kokosowych. Lekkostrawny i pożywny Ceres nadaje się szczególnie do pieczenia potraw mącznych, jak również do smażenia ryb. Ceres 100% tłuszcz kokosowy jest wyrabiany pod ścisłym nadzorem pana rabina Symche Fränkla ze Skawiny i może być polecony wszystkim przestrzegającym przepisy rytualne.

Ceres

ZAWIERA 100% TŁUSZCZU

U żadnego lepszego kupca nie powinno zabraknąć koszernego tłuszczu jadalnego CERES, który od dziesiątków lat używany jest przez żydowskie gospodynie do pieczenia, smażenia i gotowania. CERES nadaje się równie dobrze do przyrządzania potraw mięsnych jak i mlecznych.

Wyrabiany jest pod ścisłym nadzorem p. rabina Symche Fränkla ze Skawiny pod Krakowem. CERES daje wszystkim przestrzegającym rytuał Żydom pewność, że mają do czynienia z produktem koszernym.

Tłuszcz jadalny CERES jest sprzedawany w powszechnie znanym opakowaniu w formie kostki po $^1/_2$, $^1/_4$ i $^1/_8$ kg. Przy kupnie należy żądać wyraźnie CERESU i zwracać uwagę na to, czy otrzymuje się oryginalny towar.

Święto „Czynu Chłopskiego"

Staraniem Stronnictwa Ludowego odbył się w niedzielę 15 bm. zjazd chłopów powiatu tarnowskiego przy udziale około 1200 uczestników.

Po nabożeństwie w kościele OO. Bernardynów uformował się pochód z licznymi sztandarami i z bandera krakusów na czele. Pochód wyruszył z pl. św. Ducha, a poprzez ulice Focha, Krakowską i Wałową udał się pod płytę Nieznanego Żołnierza, gdzie złożono wieniec. Następnie pochód powrócił na pl. św. Ducha, gdzie odbył się wiec, na którym p. Witek ze Smigna wygłosił przemówienie okolicznościowe, a wkońcu uchwalono przedłożoną rezolucję.

Rejestracja rocznika 1919

Wszyscy mężczyźni urodzeni w roku 1919, a zamieszkali w Tarnowie, mają się zgłosić w biurze Nr 18 zarządu miejskiego przy ul. Bernardyńskiej 24 w czasie od 1 do 30 września br. w godzinach urzędowych.

Celem stwierdzenia tożsamości osoby i dat urodzenia, należy przy rejestracji przedłożyć metrykę urodzenia i dowód osobisty, oraz ostatnie świadectwo szkolne.

Osoby, które bez uzasadnionego usprawiedliwienia nie spełnią w powyższym terminie obowiązku zgłoszenia się, będą karane grzywną do 1000 zł, lub aresztem do 6 tygodni, albo obu tym karom.

BEZPŁATNIE

dla podupadłych KUPCÓW zaprowadza i prowadzi księgi handlowe

koncesjonowane biuro

BUCHALTERYJNO-REWIZYJNE

naukowego grafologa

A. LEINWANDA

TARNÓW, FOLWARCZNA 8

Zarząd synagogi im. Debory Weksler

zawiadamia, że począwszy od dnia 22 bm. rozpoczyna urzędować w sprawie przydziału miejsc.

Godziny urzędowe codziennie od godz. 19 do 21, zaś w niedzielę od godz. 17 do 21.

Zwracamy uwagę, że w razie niezgłoszenia się po odbiór legitymacji najpóźniej do dnia 29 bm. miejsca będą bezwzględnie przydzielone nowo zgłaszającym się reflektantom.

Ze sportu

Zawody towarzyskie o puchar sympatyków „Tarnovii"

Tarnovia — Makkabi (Kraków) 3:1 (1:1)

Powyższe spotkanie wzbudziło wśród tutejszych sfer sportowych ogromne zainteresowanie i mimo niepogody zgromadziło znaczną ilość publiczności.

Zawody same stały na niezbyt wysokim poziomie, co przypisać należy w głównej mierze śliskiemu i rozmokłemu terenowi.

Zwycięstwo gospodarzy było zupełnie zasłużone, ponieważ szczególnie ich linia ataku przedstawiała się znacznie groźniej od zbyt miękko grających napastników „Makkabi". Gdyby nie brawurowa obrona bramkarza gości Pempera w pierwszej połowie zawodów, klęska ich wypadłaby o wiele wyżej.

Bramki dla „Tarnovii" uzyskali Krawczyk (2) i Roik; punkt honorowy dla „Makkabi" uzyskał Morowitz.

Sędziował p. chor. Gawęda. **Ge-Be**

O nieumyślne zabójstwo

Dnia 11 czerwca 1937 r. Franciszek Rodak udał się na wartę nocną w gromadzie Ilkowice. Tej samej nocy odbyła się w domu Albina Golca zabawa z muzyką, w której m. i. brali też udział 19-letni Stanisław Stachura, 19 letni Mieczysław Skrabacz i 25-letni Marcin Kania. Trójka ta podejrzywając, że Rodak zasadza się na nich, postanowili pobić go i w tym celu uzbroili się w sztachety wyrwane z płotu. A gdy nadszedł Rodak napadli na niego i pobili go. W czasie bójki Stachura uderzył Rodaka kołkiem w głowę tak silnie, że nastąpiło pęknięcie czaszki po lewej stronie, oraz śródczaszkowy krwotok podoponowy i kompresja mózgu, skutkiem czego Rodak niebawem umarł.

We wtorek 17 bm. cała trójka zasiadła na ławie oskarżonych tut. sądu okręgowego. Stanisław Stachura był oskarżony o nieumyślne zabójstwo Rodaka, zaś Mieczysław Skrabacz i Marian Kania o udział w tym zabójstwie.

W wyniku rozprawy trybunał skazał Stachurę na 3 lata więzienia, Skrabacza na $2^1/_2$ roku, a Kanię na $1^1/_2$ roku więzienia z wliczeniem aresztu tymczasowego.

Trybunałowi przewodniczył sso Niewiadomski, wotowali sso Kałafarski i sso dr Król. Oskarżał prokurator dr Kozub, a bronili dr Niemierowski i dr Holzer.

Z okazji zaręczyn p. Markusa Weisera z p. Manią Jam z Latoszyna serdecznie gratulują **Józek Bajon, Józef Owide, Maks Fassler**

Wykaz puszek ściennych

Izraelowicz 6.47, Tow. Eskontowe 3.66, Ormian 2.—, Mozes Leib Schram 1.75, Szulim Leuchter 1.60, Stanisław Reich 1.57, Wigdor Wiener 1.19, Spółdz. Tow. Wzaj. Kred. 1.06, Chaim Reich 1.05, dr Mandel 1.02. Po 1 zł: dr Wasserman, Edward Schwager, Chanine Braun, Ezriel Hönig, dr Goldberg, Menasche Wachtel, dr Grünberg, dr Offner, Benj. Katz, Abraham Spielman, Chiel Kurz, Samuel Haber 0.91, B cia Keller 0.86. Po 70 gr: Juda Freireich, drowa Maschlerowa, B. Brand, Edelsteinowa 0.60, Henryk Rausch 0.60, Fuchs 0.51. Po 50 gr: Centrokafel (Koss), Dawid Toder, Salamon Krumholz, Bergman, Celina Hermele, Antonina Aberdam, Kalman Gärtner, Paul Westreich, Mozes Fries, H. Silberfenig, dr Menderer, drowa Weissowa, dr Klausner-Müllerowa, Herman Schächter, M. Apfel, Süsche Selinger, Saul Abramowicz, Oskar Flaumehaft, R. Gelb, Meier Weiss, Anschel Feuer, Ch. L. Siedlisker, Natan Kleinhändler, Laura Keller, Marek Jortner, Ascher Osterweil, Józef Schwarz, Herman Osterweil, A. Sattler, Samuel Weintraub, Gabriel Osterweil, N. Schreiber, Wymisner. Datki poniżej 0.50. z 42 puszek 10.70.

Slub: Langsam — Toder zebrane przez tow. S. Selingera 29.—.

Życzenia noworoczne KKL. można nabyć codziennie w lokalu org. syjonistycznej, pl. Kazimierza W. 3 — po 5 gr za sztukę.

WPISY

na pryw. zawod. naukę księgowości, korespondencji handlowej polsko-niemieckiej, pisania na maszynie etc.

w lekcjach zbiorowych i indywidualnych

przyjmuje codziennie

HENRYK RAUSCH

długoletni rutynowany nauczyciel buchalterii i nauk handlowych, zaprzys. znawca księgowości, autor licznych prac fachowych etc.

W TARNOWIE, UL. GOLDHAMERA 8

Specjalnie dla absolwentów (ek) gimn. 3-mies. nauka księgowości etc. — — — — — Opłata niska

Żydowskie Stow. Głuchoniemych „Przyjaźń" grupa miejscowa w Tarnowie podaje do wiadomości, że w wyniku zbiórki ulicznej urządzonej w Tarnowie, w dniu 23 lipca br. osiągnęło po potrąceniu wydatków kwotę 98 zł, którą to kwotę obróci na wsparcia dla biednych głuchoniemych.

Przy tej sposobności wyrażamy też wszystkim ofiarodawcom najserdeczniejsze podziękowanie.

Czysty dochód ze zbiórki odbytej dnia 29-go lipca br. na rzecz Stow. Żyd. Słuchaczy Uniwersytetu Jagiel. w Tarnowie wynosił zł 115.50.

Kronika

Wpisy w terminie powakacyjnym do wszystkich klas Gimnazjum i I kl. Liceum Tow. „Safa Berura" w Tarnowie odbywać się będą w dniach od 15 do 31 sierpnia w godzinach od 10—12 przedpoł., od 22 go także od godziny 4 do 6 po poł. w budynku przy ul. św. Anny 1. Egzaminy odbędą się 30, 31 sierpnia, 1 i 2 września i rozpoczynać się będą o godz. 9 rano. Nauka rozpocznie się w piątek dnia 3 września o godzinie 9 rano uroczystym nabożeństwem. Zbiórka młodzieży nastąpi w budynku przy ul. Topolowej 2.

Strajki okupacyjne. W młynie firmy „Polski Przemysł Mączny" wybuchł strajk okupacyjny 48 robotników, którzy wysuwają żądanie zawarcia umowy zbiorowej.

— W wytwórni konfekcji damskiej Natha i Zeichnera przy ul. Wałowej wybuchł strejk okupacyjny 18 robotników.

— W wytwórni konfekcji damskiej Berla Brawa przy ul. Wałowej wybuchł strejk okupacyjny 18 robotników.

— W wytwórni konfekcji damskiej Schnepsa przy ul. Targowej wybuchł strejk okupacyjny 8 robotników.

Strejkujący w powyższych zakładach pracy robotnicy żądają zawarcia umowy zbiorowej.

Odznaczenia: Złoty Krzyż Zasługi otrzymali: dr Goździewski, ks. prob. Mróz z Poręby Radlnej, ks. prob. Wyrwa z Ryglic, em. dyr. szkoły Kopernika T. Szypuła. Zaś Srebrnym Krzyżem zostali odznaczeni kapitan rez M. Konopka, Swiderski i H. Pawłowska z Tuchowa.

Skład sukna

Arona Weinrieba

został przeniesiony z ul. Wałowej 19 do lokalu

przy ul. WAŁOWEJ 14

Poleca się najnowsze bielskie materiały męskie i damskie. — Ceny fabryczne.

Konc. Biuro Rewizyjne dla Księgowości

Józefa Müllera

biegłego sądowego w zakresie księgowości i tłumacza przysięgłego

W TARNOWIE, UL. KRASIŃSKIEGO 5

TELEFON Nr 10-17

Zakładanie ksiąg handlowych

wszelkimi najnowszymi systemami dla handlu, przemysłu i rolnictwa w myśl kodeksu handlowego i ustawy skarbowej

Kontrola bilansów. Nadzór nad księgowością

Zaświadczenia dewizowe dla importerów

LIKWIDACJE — — EKSPERTYZY

Rozliczanie spólników

Objaśnienia w najbardziej skomplikowanych kwestiach księgowych

Ceny ogłoszeń: Strona 350 zł, $^1/_2$ str. 175 zł, $^1/_4$ str. 90 zł, $^1/_8$ str. 45 zł, $^1/_{16}$ str. 30 zł, $^1/_{32}$ str. 15 zł. Przed tekstem 100% drożej. Drobne za słowo 30 gr

Prenumerata: Miesięcznie zł 1·10, kwartalnie zł 3·30, półrocznie zł 6·60, rocznie 13.20. Prenumerata zagraniczna miesięcznie zł 1·50

Wydawca i odpowiedzialny redaktor **Chaim Friedman.** Drukiem I. Engelberga w Tarnowie